

27.06.2024 17:34

TBMM

HALKLARIN EŞİTLİK VE DEMOKRASİ PARTİSİ
GRUP BAŞKANLIĞI

about:blank

Sayı : 6032

Tarih : 26.06.2024

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

13/12/2004 tarih ve 5275 Sayılı Ceza Ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi ve gerekçesi ekte sunulmuştur. Gereğini arz ederim.

Zülküf UÇAR

Van Milletvekili

TBMM BAŞKANLIĞI	
Tali Komisyon	Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler
Esas Komisyon	Adalet
Tarih: 27-6-2024	Esas No: 2/2242

T B M M KANUNLAR ve KARARLAR BSK.LİĞİ
26 Haziran 2024
Numara:

T B M M GENEL EVRAK
26 Haziran 2024
No: 1447566

GENEL GEREKÇE

Türkiye’de infaz mevzuatı ve uygulamasına hakim olan ayrımcı kimi normlar sebebiyle, sağlık hakkı ve yaşam hakkı başta olmak üzere birçok hak ihlali yaşanmaktadır. Eşitlik ilkesine aykırı normların başlıca sebebi her kuralın muhtevasına istisnaların yerleştirilmesi olmaktadır. Buna göre yaşlı ve hasta birçok mahpus, tahliye imkanı yaratan kimi kuralların dışında bırakılmakta ve kendi yaşamlarını idame ettirememelerine rağmen hapisshanede tutulmaktadır.

Eşitlik ilkesi; tüm insanların özgür ve eşit olarak doğduğu gerçeği ile tüm bireylerin haklara sahip olduğunu, aynı düzeyde saygıyı hak ettiğini kabul etmektedir. Toplumda yaşayan herkesin eşit muamele görme hakkı vardır. Anayasanın 10. maddesine göre “*Herkes, dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefi inanç, din, mezhep ve benzeri sebeplerle ayırım gözetilmeksizin kanun önünde eşittir. (...)*”. Çoğu zaman birbiri yerine ve aynı şeyi ifade etmek için kullanılan eşitlik ilkesi ve ayrımcılık yasağı, aynı ve benzer durumdaki kişiler için aynı muamelede bulunmayı, aynı durum ve koşullar altında olmayanlar için ise farklı muamelede bulunmayı ifade etmektedir. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM), ayrımcılığı, objektif ve makul bir neden olmaksızın, aynı durumdaki kişilere farklı muamelede bulunmak olarak tanımlanmıştır (Willis v. Birleşik Krallık, para. 48, Okpiz v. Almanya, para. 33).

İnfaz sisteminde yaşanan birçok hak ihlalinin merkezinde yer alan Adli Tıp Kurumunun da yeniden dizayn edilmesi, adil ve bilimsel raporlara erişim bakımından elzemdir. Adli Tıp Kurumu, Adalet Bakanlığına bağlı bir yapı olması sebebiyle özünde yürütme erkinin siyasi stratejisinin etkisi altındadır. Başka bir açıdan ifade etmek gerekirse; yargı sisteminin doğrudan parçası değildir. Dolayısıyla Adli Tıp Kurumu raporlarının esas alındığı mahkeme kararları veya cezaevi idaresi kararlarının adil yargılanma ve hukuki güvenlik ilkesi ile uyumlu olmayacağı açıktır. Bu sebeplerle, hasta mahpusların tahliyesine veya cezaevinde kalabileceğine ilişkin raporların oluşturulmasında esas alınan Adli Tıp Kurumunun tek yetkisinin bilimsel ve hukuki esaslara göre yeniden düzenlenmesi gerekmektedir.

Aktarılan içtihatlar ve anayasal düzenlemeler ile AİHM kararları doğrultusunda öncelikle atılması gereken ilk adım, infaz mevzuatında yer verilen istisnaların ortadan kaldırılması ve suç farkı gözetilmeksizin yaşamını hapisshane koşullarında idame ettiremeyen bütün hasta ve yaşlı mahpusların tahliyesinin sağlanmasıdır. Bu bağlamda infaz sisteminde adil ve eşit bir uygulamanın şartlarını oluşturmak için aşağıda sıralamış bulunduğumuz mevzuat değişiklikleri yaşamsal önem taşımaktadır.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1- Madde ile 13/12/2004 tarih ve 5275 Sayılı Ceza Ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunun 16. Maddesinin 6. Fıkrasında yer alan ve muğlak muhtevası sebebiyle uygulamada keyfi kararlara yol açan düzenlemenin belirlilik ve öngörülebilirlik ilkesine uygun hale getirilmesi amaçlanmaktadır.

Madde 2- Madde ile 13/12/2004 tarih ve 5275 Sayılı Ceza Ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunun 17. Maddesinin 6. Fıkrasının ‘a’ bendinde düzenlenen istisnalar kaldırılmakta ve hapis cezasının ertelenmesi usulünde adil ve eşitlikçi bir mevzuat öngörülmektedir.

Madde 3- Madde ile 13/12/2004 tarih ve 5275 Sayılı Ceza Ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunun 25. maddesinin 1. fıkrasının “ı” bendi ile düzenlenen ve ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası almış mahpusların yaşam ve sağlık hakkına dönük büyük riskler yaratan düzenlemenin kaldırılması ve infaz uygulamasında temel insan haklarına uygun, adil ilkelere ulaşılması amaçlanmaktadır

Madde 4- Madde ile 13/12/2004 tarih ve 5275 Sayılı Ceza Ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunun 105/A maddesinin 3. Fıkrasının ‘b’ bendinde düzenlenen ve mahpuslar arasında ayrımcı uygulamalara sebep olan şartların kaldırılması ve tahliye sürecini yavaşlatan sağlık raporu prosedürünün sadeleştirilmesi suretiyle hızlandırılması amaçlanmaktadır.

Madde 5- Yürürlük maddesidir.

Madde 6- Yürütme maddesidir.

**CEZA VE GÜVENLİK TEDBİRLERİNİN İNFAZI HAKKINDA KANUNDA
DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TEKLİFİ**

Madde 1- 13/12/2004 tarih ve 5275 Sayılı Ceza Ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunun 16. Maddesinin 6. Fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Maruz kaldığı ağır bir hastalık veya engellilik nedeniyle ceza infaz kurumu koşullarında hayatını yalnız idame ettiremeyen mahkûmun cezasının infazı üçüncü fıkrada belirlenen usule göre iyileşinceye kadar geri bırakılır.”

Madde 2- 13/12/2004 tarih ve 5275 Sayılı Ceza Ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunun 17. Maddesinin 6. Fıkrasının ‘a’ bendinde geçen “Terör suçları, örgüt faaliyetleri çerçevesinde işlenen suçlar ve” ibaresi madde metninden çıkarılmıştır.

Madde 3- 13/12/2004 tarih ve 5275 Sayılı Ceza Ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunun 25. Maddesinin 1. Fıkrasının “ı” bendi madde metninden çıkarılmıştır.

Madde 4- 13/12/2004 tarih ve 5275 Sayılı Ceza Ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunun 105/A maddesinin 3. Fıkrasının ‘b’ bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“b) Maruz kaldıkları ağır bir hastalık, engellilik veya kocama nedeniyle hayatlarını yalnız idame ettiremeyen ve koşullu salıverilmesine üç yıl veya daha az süre kalan hükümlüler de yararlanabilirler. Ağır hastalık, engellilik veya kocama hâli, Adli Tıp Kurumundan alınan veya tam teşekküllü hastanelerin sağlık kurullarınca düzenlenen bir raporla belgelendirilmelidir.”

Madde 5- Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Madde 6- Bu kanun hükümlerini cumhurbaşkanı yürütür.